

عنوان مقاله:

بررسی نظریه کنش اجتماعی ماکس وبر در نمایش نامه پلکان اکبر رادی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های بین رشته ای ادبی، دوره 3، شماره 6 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسنده:

علی عشقی سردهی - استادیار زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد واحد سبزوار، سبزوار، ایران. eshghi@iaus.ac.ir

خلاصه مقاله:

نظریه کنش اجتماعی ماکس وبر، جامعه شناس نامدار آلمانی، زمینه بررسی عقلانیت را در رفتارهای اجتماعی فراهم می کند. وبر و پس از او پیروان و هم فکرانش با تعیین کنش های چهارگانه اجتماعی و دسته بندی آن، میزان عقلانیت موجود در این کنش ها را بررسی کردند. اکبر رادی نمایش نامه نویس ایرانی، یک بخش از این نظریه را به نام کنش معطوف به هدف در نمایش نامه پلکان، بررسی می کند. نظریه تحرک اجتماعی یا فرا رفتن فرد از یک لایه اجتماعی به لایه بالاتر هم با نمایش زندگی بلبل، میوه فروش دوره گرد تشریح می شود. در این نمایش نامه، بلبل با روی آوردن به دزدی، دروغ، عهدشکنی، تشکیل گروه فشار، رشوه دادن و حتی قتل غیر عمد به یک مقاطعه کار ساختمانی ثروتمند تبدیل می شود. در روند این تحرک اجتماعی ابتدا عناصری مانند فرهنگ، بیگانگی و میل به ارتقا، مبارزه و رقابت بررسی می گردد و پس از آن از پدیده هایی همچون خودکشی، خودکامگی، مهاجرت و اعتصاب کارگران هم سخن به میان می آید. قهرمان نمایش اکبر رادی، گرچه موفق به بهبود جایگاه اقتصادی خود می شود اما به دلیل رفتارهای ناهنجار اجتماعی، نمی تواند جایگاه فرهنگی خویش را تغییر دهد.

کلمات کلیدی:

رادی ، نمایش نامه پلکان ، ماکس وبر ، کنش اجتماعی ، تحرک اجتماعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1304974>

